

Stand van Zaken van de uitvoering van het mvo-actieplan

Bijlage aan het ICDO-jaarverslag 2008

1. INLEIDING

Deze nota heeft tot doel een stand van zaken weer te geven betreffende de uitvoering van de verschillende acties uit het actieplan maatschappelijke verantwoord ondernemen zoals dit door de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) op 25 oktober 2006 werd goedgekeurd en vervolgens door de federale regering op 21 december 2006.

Deze stand van zaken houdt in dat wordt aangegeven waar men staat met de uitvoering van acties, welke acties er reeds werden genomen (al dan niet eindigend in de uitvoering van een actie) en in enkele gevallen welke relevante acties er in een bredere context werden genomen, maar daarom niet noodzakelijk vanuit de overheid werden geïnitieerd.

De nota heeft niet tot doel een evaluatie te zijn die ingaat op de redenen waarom acties al dan niet werden uitgevoerd of ingaat op de mogelijke uitvoering van acties in de toekomst. Dit zou eerder het onderwerp van een externe en meer diepgaandere evaluatie moeten zijn. De nota doet hier dan ook geen uitspraken over.

Deze nota heeft enkel tot doel aan te geven aan de ICDO, aan de federale regering en aan de stakeholders in het algemeen welke acties reeds werden uitgevoerd, welke nog in uitvoering zijn of welke nog niet werden uitgevoerd.

2. INHOUD VAN DE ACTIES:

In totaal werden 13 acties naar voor geschoven in het actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De inhoud van deze acties wordt hieronder schematisch weergegeven.

Actie 1: verduurzamen overheidsopdrachten

De actie betreft een aantal deelacties in het kader van het verduurzamen van overheidsopdrachten, en al dus het verduurzamen van de eigen productieketens. Volgende deelacties werden naar voor geschoven:

- Het uitwerken van een nationaal actieplan;
- Een gerichte informatieverspreiding en opleiding m.b.t. integratie van duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten aan de diverse federale aankoopdiensten (door ABA-FOR) + omzendbrief over nieuwe wetgeving met inbegrip van de mogelijkheden op vlak van duurzaamheid;
- De evaluatie van de omzendbrieven over implementatie van duurzame ontwikkeling in het federaal aankoopbeleid;
- Het oprichten van steunpunt overheidsopdrachten voor Sociale Economie en de integratie van duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten (met aandacht

- voor kmo's): gebruiksvriendelijke handleiding (met juridische achtergrond) en website;
- Het bevorderen van innovatief aanbesteden (via aanbesteding, daar waar nuttig, zoeken naar innovatieve oplossingen, ook op milieu- en sociaalvlak).

Actie 2: ondersteuningsbeleid van de overheid m.b.t. buitenlandse handel en investeringen:

Deze actie richt zich naar de nationale delcredere dienst (NDD), Finexpo en de Belgische Maatschappij voor Internationale Investeringen (BMI) als belangrijkste instrumenten in het kader van het ondersteuningsbeleid van de federale overheid aangaande buitenlandse handel en investeringen. De actie richt zich specifiek op:

- Meer transparantie op vlak van gebruik van gehanteerde criteria en de mate waarin rekening wordt gehouden met internationale verbintenissen en verplichtingen (mensenrechten, arbeidsrechten, milieuverdragen, enz....)
- Het in mate van mogelijke afstemmen van procedures op elkaar om na te gaan of internationale verplichtingen en verbintenissen worden meegenomen in de beslissing
- Het voorzien van een opleiding voor personeel van de drie diensten m.b.t. inhoud van internationale verbintenissen en verplichtingen
- Een actief beleid binnen OESO om dit ook binnen de OESO meer te laten doordringen: streven naar verhoogde transparantie en gebruik van internationale verplichtingen en verbintenissen in beoordelingen van dossiers

Actie 3: Maatschappelijk Verantwoord Investeren bij de Overheid

De actie heeft tot doel de financiële middelen die de overheid beheert daar waar mogelijk te beheren in overeenstemming met mvi-criteria. Dit dient te gebeuren via:

- Het sensibiliseren van overheid en het aanreiken van standaardclausules overheden aanmoedigen de middelen die zij beheren op maatschappelijk verantwoorde manier te investeren (dus ook rekening houden met ethisch, milieu en sociale criteria)
- Het opstellen van een inventaris van alle middelen die overheden beheren en nagaan of deze al dan niet worden beheerd met inbreng van mvi-criteria. Dit kan transparant worden gemaakt via maken via internet.

Actie 4: uniek loket overheidslabelling

De actie bestaat uit het samenbrengen van informatie, promotie, aanvragen, toekenningsprocedures, onderzoek, e.a. van sociaal en eco-label in 1 loket

Actie 5: actief overheidsbeleid op internationaal vlak

Actie vijf wil een grotere Belgische rol aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen op het internationale niveau bevorderen. Vandaar volgende initiatieven:

- Het opstellen van een inventaris met diverse internationale organisaties en instellingen die actief zijn op het vlak van mvo.
- Het voorbereiden en opvolgen van de High Level Working Group on CSR via de Belgische vertegenwoordiger daarin, alsook het instaan voor de update van de Belgische inbreng het ‘compendium on national public policies on CSR in the EU’.
- Actief meewerken als overheid in de uitwerking van de nieuwe ISO-standaard m.b.t. maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties (ISO 26000)
- Het opvolgen van de ontwikkelingen m.b.t. de VN ‘Norms on the Responsibilities of Transnational and other Business Enterprises with Regard to Human Rights’ en m.b.t. het tot stand komen van het 10-jarig werkprogramma ter ondersteuning van regionale en nationale initiatieven m.b.t. duurzame productie en consumptie, zoals afgesproken in het kader van de WSSD in Johannesburg in 2002.
- Het nagaan hoe aan capaciteitsopbouw kan gedaan worden in het kader buitenlandse zaken en in het kader van ontwikkelingssamenwerking m.b.t. mvo in ontwikkelingslanden via o.a. de ondersteuning vakbondswerking, e.a....

Actie 6: ondersteunen lerende netwerken

Deze actie wil lerende netwerken, waarbij ondernemingen (en stakeholders) in een informele setting worden bijeengebracht, met externe deskundige begeleiding ondersteunen. In tweede instantie heeft deze actie tot doel een overkoepelend overleg tussen de verschillende actoren en initiatiefnemers van lerende netwerken m.b.t. mvo op te zetten ten einde een handleiding op te maken die voordelen, nadelen, valkuilen, aandachtspunten, enz. van zulke lerende netwerking in kaart brengt.

Actie 7: Ethisch handelsinitiatief

Deze actie stelt zich tot doel om naast lokale lerende netwerken ook grotere lerende netwerken te ondersteunen op nationaal of regionaal niveau. Eén van die voorbeelden is een Ethisch handels initiatief naar analogie van het Ethical Trading Initiative (ETI) in Groot-Brittannië.

Actie 8: Multi-stakeholderdialoog verder zetten

Deze acties wil stakeholderbetrokkenheid verder organiseren. Dit kan op een meer informele manier via de formule van forumdagen (die werd gehanteerd in het kader van het betrekken van de stakeholders bij de tot standkoming van het actieplan) of via de bestaande overlegorganen. De Multi-stakeholder dialoog zal worden georganiseerd naar aanleiding van de stand van zaken van het actieplan die deel zal uitmaken van het jaarlijks rapport van de ICDO.

Actie 9: duurzaamheidsverslaggeving:

De actie heeft tot doel duurzaamheidsverslaggeving in ons land te stimuleren. Hiertoe zal:

- Bij de Commissie voor Bank- Financiën en Assurantiewezen een Multi-stakeholderwerkgroep worden opgericht die zal onderzoeken hoe Duurzaamheidsverslaggeving kan bevorderd worden bij beursgenoteerde en grote ondernemingen. Dit op basis van buitenlandse voorbeelden en het Global Reporting Initiative.
- Voor overheidsondernemingen worden nagegaan hoe duurzaamheidsrapportering kan worden bevorderd. Dit zal gebeuren door de bevoegde staatssecretaris.
- Voor kmo's zal een handleiding worden opgemaakt om diegene die hierin geïnteresseerd zijn bij te staan om aan duurzaamheidsverslaggeving te doen, aangepast aan het niveau van een kmo

Actie 10: gemeenschappelijk onderzoekskader mvo

De actie heeft tot doel verschillende onderzoeken, ontwikkelingen en kennis samen te brengen in een gemeenschappelijk onderzoekskader. De FOD Federaal Wetenschapsbeleid zal hierbij nagaan hoe volgende onderdelen geïntegreerd kunnen worden in de bestaande onderzoeksprogramma's:

- Het in kaart brengen van onderzoek dat al bestaat
- Het in kaart brengen van hiaten op gebied van onderzoek, instrumenten en verspreidingsmechanismes, dit o.a. op basis van stakeholderanalyse
- Uitschrijven van onderzoeken op basis van bovenstaande analyses
- Ontwikkelen van indicatoren om mvo te meten

Actie 11: samenwerking tussen overheden m.b.t. verspreiding van kennis

De actie wil de uitwisseling op vlak van initiatieven, kennis, e.a. m.b.t. mvo tussen de verschillende overheidsniveaus in België bevorderen. Dit door de organisatoren van bestaande kenniscentra samen te brengen.

Actie 12: Ethisch pensioensparen

De actie heeft tot doel om in het kader van de derde pensioenpijler ook duurzaam pensioensparen mogelijk te maken waarbij de specifieke mvi-pensioenspaarproducten daarbij zouden kunnen genieten van een verhoogde fiscale aftrek. De ethische variant zal dan kunnen genieten van een verhoogde aftrek t.o.v. de bestaande pensioenspaarproducten. De verhoogde fiscale aftrek dient al dan niet binnen de bestaande budgettaire enveloppe gerealiseerd te worden. Deze actie wil voor die specifieke mvi-pensioenspaarproducten een aantal minimumvereisten aangeven m.b.t. het integreren van duurzaamheidscriteria in het herbeleggingsbeleid.

Actie 13: transparantieverplichting voor de financiële sector

De laatste actie tenslotte bestaat eruit de bestaande ‘transparantie verplichting’ in het kader van pensioensparen in de tweede pensioenpijler en voor ICB’s (instellingen voor collectieve beleggingen) waarbij moet worden aangegeven of de instellingen al dan niet in het kader van hun herbeleggingsbeleid rekening houden met ethisch, milieu en sociale criteria te evalueren.

Daarnaast zal ook worden nagaan of soortgelijke ‘transparantie verplichting’ kan worden uitgebreid naar de hele financiële sector: banken, verzekeringen, kredietinstellingen en instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen.

3. STAND VAN ZAKEN M.B.T. DE UITVOERING VAN DE ACTIES

Actie 1: Verduurzamen van de overheidsaankopen

In het kader van de verduurzaming van overheidsaankopen werd een ontwerp van federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten uitgewerkt door een werkgroep van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling. De werkgroep bereikte een akkoord over 17-tal specifieke acties die kaderen binnen 7 doelstellingen. Het betreft:

1. Garanderen van technische expertise m.b.t. duurzame criteria
2. Garanderen van technische expertise m.b.t. wettelijke aspecten
3. Verzekeren van informatieoverdracht binnen de federale overheidsdiensten.
4. Het bieden van een politiek en ambtelijk draagvlak voor de implementatie van het federaal beleid inzake duurzame overheidsopdrachten
5. Het verzekeren van coördinatie en uitwisseling van informatie tussen de overige beleidsniveaus en stakeholders
6. Het voeren van onderzoek naar de mogelijkheden van innovatief aanbesteden.
7. Het informeren over de kostprijs van duurzame producten

Een aantal acties uit dit federaal actieplan duurzame ontwikkeling herbevestigen de engagementen uit het actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het betreft hier o.a. de oprichting van een steunpunt duurzame overheidsopdrachten, de actualisering van de omzendbrief aangaande de implementatie van het duurzame ontwikkelingsbeleid bij overheidsopdrachten, alsook het voeren van onderzoek naar de mogelijkheden van innovatief aanbesteden. Ook de bijzondere aandacht voor kmo’s werd hierin herbevestigd.

Het ontwerp van federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten werd na stakeholderconsultatie voorgelegd aan de ICDO die er in haar vergadering van februari 2009 acte van nam en het doorstuurde voor politieke deliberatie naar de regering. Op het moment van de goedkeuring van het jaarverslag van de ICDO op haar vergadering van maart 2009 werd het nog niet op de ministerraad besproken en aangenomen.

De update en gebruiksvriendelijker maken van de gids voor duurzame aankopen (www.gidsvoorduurzameaankopen.be) is ondertussen in een vergevorderd stadium. De onderzoekopdracht voor een 70-tal productgroepen werd reeds afgerond en werden omgezet in concrete duurzame overheidsopdrachtenfiches met concrete

voorstellen voor de integratie van duurzame criteria in de verschillende fasen van een overheidsopdracht. De nieuwe website ging eind maart 2009 on-line.

Algemeen gezien werden de deelacties uit het actieplan goed opgevolgd en verder uitgewerkt in het ontwerp van federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten die zijn uitvoering zal kennen in de periode 2009-2011, en werd de gids voor duurzame overheidsaankopen vernieuwd, geactualiseerd en gebruiksvriendelijker gemaakt.

Actie 2: Ondersteuningbeleid van de overheid m.b.t. buitenlandse handel en investeringen.

In dit kader dient opgemerkt dat er een aantal initiatieven genomen werden om het bedrijfsleven te informeren over het bestaan van instrumenten inzake MVO o.m. de OESO Richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Dit geldt zowel voor verzekeren van exporttransacties bij de ONDD (Nationale Delcredere Dienst), als voor de instrumenten van Finexpo.

Hierbij zijn er reeds sedert geruime tijd de OESO aanbevelingen inzake milieu gekomen waaraan de exporttransacties dienen te voldoen (screening van de milieu aspecten). En vorig jaar is er een aanbeveling van de OESO bijgekomen zodat er rekening wordt gehouden met de schuldposities van de ontwikkelingslanden, en dit voorzover er aan een overheidsorgaan wordt geleverd, en dit met garantie van de ONDD.

Tenslotte kan vermeld worden dat op het niveau van de Europese Unie ook een aantal sociale en milieu voorwaarden meespelen o.m. in het verkrijgen van Algemene Tariefpreferenties.

Actie 3: Maatschappelijk verantwoord investeren bij de overheid.

Deze actie heeft tot op heden niet tot concrete resultaten geleid. Binnen de werkgroep mvo/mvi van de ICDO werd een subwerkgroep opgericht die specifiek werkt aan de ontwikkeling van standaardclausules in het kader van overheidsopdrachten. Deze kunnen dan via de gids voor duurzame aankopen (zie uitvoering actie 1) worden gepromoot. Deze subwerkgroep heeft een eerste startvergadering gehad en momenteel wordt er informatie verzameld over de verschillende criteria die worden gebruikt in het kader van maatschappelijk verantwoord investeren. Het kruisen van deze informatie moet leiden tot de ontwikkeling van de voorziene standaardclausules.

In het kader van maatschappelijk verantwoord investeren heeft de werkgroep ook het opnieuw ingediende voorstel van Senator Mahoux (stuk 4-723/1) aangaande de oprichting van een Raad voor maatschappelijk verantwoord beleggen bij de POD Duurzame Ontwikkeling besproken. De werkgroep heeft aangegeven dat, indien gevraagd, zij haar advies hierover kan verlenen.

Actie 4: Opzetten van een uniek loket overheidslabelling.

In het kader van de uitvoering van deze actie werd in voorgaande regeerperiode verschillende voorstellen uitgewerkt en besproken op politiek niveau. Eén van de voorstellen behelsde de oprichting van een “stichting labelling” die de opdracht zou krijgen de labels ter aanmoediging van duurzame productie- en consumptiepatronen, en in het bijzonder deze door een onafhankelijke partij gecontroleerd, waaronder het Europese milieukeurmerk en het Belgisch sociaal label te promoten. Deze stichting zou ook instaan voor een professioneler beheer van beide overheidslabels, en anderzijds ook een samenwerking zoeken met beheerders van door een derde onafhankelijke partij gecontroleerde labels m.b.t. duurzame productie en consumptiepatronen, waaronder labels ter bevordering van eerlijke handel, van biologische landbouw, van duurzaam bosbeheer en van duurzame visvangst. Een ander versie van deze voorstellen richtte zich, om o.a. tegemoet te komen aan de opmerking van de raad van state m.b.t. de gekozen rechtsvorm van een stichting, eerder op de oprichting van een bezinningskamer zoals deze voorzien werd in de wet van 27 februari 2001 ter bevordering van een sociaal verantwoorde productie. Deze bezinningskamer zou dan dezelfde opdrachten krijgen als de ‘stichting’ uit de eerder versies van het voorstel. Over al deze voorstellen werden adviezen gevraagd aan de stakeholdercomités van beide overheidslabels (sociaal label en Belgisch EU-ecolabel) en werden tekstvoorstellen (ontwerpen van uitvoeringsbesluiten) aan de Raad van State voor advies voorgelegd.

Het voorstel werd op het einde van de vorige legislatuur echter niet meer gefinaliseerd en de verdere bespreking werd vooralsnog niet hernomen in de huidige legislatuur.

Actie 5: Actief overheidsbeleid m.b.t. mvo op internationaal vlak.

In het kader van de internationale opvolging en voorbereiding was de werkgroep vooral actief op het vlak van de ontwikkeling van de nieuwe ISO 26000 standaard aangaande de maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties in het algemeen. De vooruitgang van de ontwikkelingen en de bespreking van de positie van de overheidsexpert binnen ISO voor deze standaard gebeurde binnen de werkgroep mvo/mvi. Daar waar bij de opmaak van het actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen de standaard nog in een “Working Draft”-fase zat, werd in 2008 een consensus gevonden tussen alle stakeholders van de verschillende deelnemende landen om naar een “Commission Draft” te gaan. Aangezien het vinden van een consensus nu eerder op nationaal niveau dient te gebeuren werd de overheidsvertegenwoordiging binnen het Belgisch Spiegelcomité van het Nationaal Bureau voor Normalisatie (NBN) versterkt met leden van de werkgroep mvo.

Ook werd de opvolging van de ontwikkelingen binnen de High Levelworkgroup on CSR van de Europese Commissie binnen de werkgroep mvo verankerd. De Belgische vertegenwoordiger binnen de High Levelworkgroup geeft hierbij altijd verslag aan de werkgroep. De werkgroep werd ook uitgenodigd om een presentatie te geven op een vergadering van de High Levelworkgroup aangaande de Belgische ervaringen met lerende netwerken m.b.t. maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarbij komen

zowel de federale als de regionale (Vlaamse) ervaringen aan bod. De presentatie staat geprogrammeerd op de eerstvolgende vergadering van de High Levelworkgroup on CSR.

Wat de opvolging van de ontwikkelingen binnen OESO betref, worden deze in eerste instantie gewaarborgd door het hoofd van het Belgische OESO-contactpunt, opgericht in het kader van de OECD Declaration on International Investments and Multinational Enterprises. Dit Belgisch contactpunt situeert zich binnen de FOD Economie en heeft heel wat initiatieven ondernomen ter bekendmaking en verspreiding van de OESO-richtlijnen. Deze werden bijvoorbeeld ook extra onder de aandacht gebracht van de ondernemingen via het KAURI-platform, dat op regelmatige tijdstippen hierrond acties organiseert.

Nog op OESO-niveau ondersteunde de POD Duurzame Ontwikkeling het voorzitterschap van de Annual Meeting of Sustainable Development Experts (AMSDE). Via de ondersteuning van de AMSDE in het algemeen en van het nieuwe voorzitterschap ervan, wordt dit voorzitterschap de volgende twee jaar door een Belg ingevuld.

Wat de actieve deelname aan de ontwikkeling van een 10-jarig werkprogramma ter ondersteuning van regionale en nationale initiatieven m.b.t. de bevordering van een duurzame productie en consumptie betref, werd door de POD Duurzame Ontwikkeling ook een financiële ondersteuning toegekend aan het United Nations General Trust Fund als bijdrage in de communicatiestrategie voor het Marrakechproces. De inhoudelijke opvolging van deze ontwikkelingen gebeurt door de Taskforce Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau die hiervoor samenwerkt en overleg pleegt met andere betrokken administraties en experts.

Wat de stand van zaken van de vijfde deelactie m.b.t. de capaciteitsopbouw aangaande mvo in landen in ontwikkeling betreft beschikt de werkgroep niet over voldoende informatie om hier een uitspraak over te doen.

In het kader van De Internationale Arbeidsorganisatie Organisatie (IAO) werd binnen het Internationaal Arbeidsbureau, op het niveau van de beheersraad door de Belgische vertegenwoordiger herhaaldelijk gepleit voor meer middelen voor de promotie en controle op de toepassing van de tripartiete Verklaring van 1977 over de multinationale ondernemingen.

Actie 6: Ondersteunen van lerende netwerken.

In het kader van deze actie werd door de Cel Sociale Economie van de POD maatschappelijke integratie, in samenwerking met de werkgroep mvo, een initiatief ontwikkeld die voorzag in de ondersteuning van lerende netwerken via de kamers van koophandel. De POD Maatschappelijke Integratie voorzag hierbij een budget van 300.000 € om lerende netwerken naar het voorbeeld van het Quadrant-project van VOKA - Kamer van Koophandel Oost-Vlaanderen (2004-2007) te initiëren. Tien Kamers van Koophandel besloten uiteindelijk mee te stappen, waarbij de coördinatie van het project gebeurde door de Federatie der Kamers voor Handel en Nijverheid van België. Het globale project kreeg de naam “Quadrant-BEL”, en leidde tot twee parallelle types mvo-leertrajecten: één voor de Kamers van Koophandel zelf en één

voor de bedrijven per deelnemende Kamer. Dit laatste zorgde voor de opstart van zeven lerende netwerken voor bedrijven waaraan in totaal meer dan 70 KMO's en sociale economiebedrijven uit verschillende sectoren deelnamen. De resultaten van dit "Quadrant-BEL"-project werden uitgebracht in brochurevorm, waarbij getuigenissen, mvo-acties, ervaringen en nuttige tips voor zowel KMO's en sociale economieondernemingen in België, als van de deelnemende Kamers van Koophandel werden in samengebracht.

Het project werd positief geëvalueerd en kende ondertussen een vervolg, waarbij de minister voor Maatschappelijke Integratie een nieuw budget voorzag voor de verzetting van het "Quadrant-BEL"-project.

Actie 7: Ondersteunen van ethische handel op Belgisch niveau.

Tot op heden werd vanuit de federale overheid geen initiatief genomen een lerend netwerk, naar analogie van het Ethical Trading Initiative (ETI) in Groot-Brittannië op te zetten.

In het kader van een bezoek aan MVO-Nederland van enkele leden van de Werkgroep mvo, op initiatief van de Vlaamse administratie Werk en Sociale Economie in het kader van de voorbereiding van hun mvo-visienota, was er wel een contact met het "Initiatief Duurzame Handel" (IDH), dat volop in ontwikkeling is. Dit is een nieuw Nederlands initiatief gebaseerd op het ETI. Het IDH is een samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, vakbonden en ngo's waarbij de verschillende partijen gezamenlijk aan de slag gaan om sociale en ecologische knelpunten in handels- en productieketens aan te pakken. Via het uitwisselen van kennis en gerichte leer- en verbeterprogramma's wil IDH de economische, milieu- en arbeidsomstandigheden in de eerste schakels van de productieketens in ontwikkelingslanden verbeteren. Het totaal budget van het IDH bedraagt 31 miljoen Euro.

Actie 8: Multi-stakeholderdialoog verder zetten.

De organisatie van een informele stakeholderdialoog is gekoppeld aan de rapportering betreffende de stand van zaken van het actieplan, die samengaat met de ICDO-rapportering.

Aangezien het hier de eerste stand van zaken betreft, werd nog geen informele dialoog georganiseerd. Dit verslag zal hiertoe aanleiding geven in het najaar 2009.

Actie 9: Duurzaamheidsverslaggeving.

Tot op heden werden nog geen initiatieven genomen door de in het actieplan mvo vernoemde instellingen. Een Multi-stakeholderwerkgroep werd dan ook nog niet opgericht.

Het valt echter op te merken dat stakeholders de uitvoering van de actie niet hebben afgewacht en zelf initiatieven hebben genomen. Zo bracht Business & Society

Belgium, een netwerk van ondernemingen rond mvo, een praktijkgids voor duurzaamheidsverslagen uit. Een werkgroep van vijftien ondernemingen uit het netwerk bestudeerde de kwaliteit van duurzaamheidsverslaggeving en bracht een gids die inging op volgende vragen:

- Wat zijn de verwachtingen van de stakeholders?
- Hoe kan van een duurzaamheidsverslag een dynamisch communicatiemiddel worden gemaakt dat samenhangt met de duurzaamheidsstrategie van een onderneming?
- Welke hulpmiddelen staan er te beschikking?
- Welke stappen en succesfactoren zijn er bij het opstellen van een uitstekend verslag?

De gids geeft ook aan dat het mogelijk is om een uitstekend verslag te publiceren volgens de laatste internationale standaarden (de GRI 3 richtlijnen van het Global Reporting Initiative), zonder dat dit ingewikkeld en omvangrijk hoeft te zijn. De praktijkgids is terug te vinden op de website van Business & Society Belgium: www.businessandsociety.be, onder de rubriek onze publicaties.

Een tweede belangrijke en interessant stakeholderinitiatief aangaande duurzaamheidsverslaggeving is het proces dat werd opgestart binnen KAURI, een Belgisch Multi-actor netwerk en kenniscentrum aangaande internationaal ondernemen, mvo, duurzaamheid, e.a. Daar ging o.a. een groep ngo's werken rond duurzaamheidsverslaggeving. Dit resulteerde in een aantal duurzaamheidsverslagen, waarvan een aantal volgens de GRI-richtlijnen. Daarnaast organiseerde KAURI ook een workshop voor zowel ondernemingen als voor maatschappelijke integraties die aan de slag willen gaan met duurzaamheidsverslaggeving volgens het raamwerk van de GRI. Vele leden van Kauri, zowel ondernemingen als maatschappelijk organisaties, publiceren bovendien een duurzaamheidsverslag. Meer informatie hierover is terug te vinden op www.kauri.be

Tenslotte organiseert het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) elk jaar ook de "Belgische Prijs voor het Beste Rapport Duurzame Ontwikkeling". De prijs van 2008 organiseerde zij trouwens in samenwerking met Business & Society Belgium, met de Universiteit van Gent en met KAURI. Het initiatief van het IBR zag 10 jaar geleden het licht, hoewel het in de beginjaren nog ging om het beste milieuverslag.

Actie 10: Opzet gemeenschappelijk onderzoekskader m.b.t. mvo.

In het kader van deze actie stelde de POD Duurzame Ontwikkeling een onderzoeksproject voor aan het Federaal Wetenschapsbeleid, binnen de Actie ter ondersteuning van de strategische prioriteiten van de federale overheid. De onderzoeksvraag werd door het Federaal Wetenschapsbeleid weerhouden en er werd een oproep gedaan voor kandidaten. Via een selectieprocedure waarbij ook internationale experts betrokken zijn werd uiteindelijk het samenwerkingsverband tussen de Solvay Business School, Vlerick Leuven/Gent en het Europees Sociaal Observatorium als uitvoerder van het onderzoek aangeduid. Het onderzoeksproject kreeg de naam: "Kennisgebieden en dynamische actualisering van de kennis inzake mvo".

De doelstellingen van het onderzoek zijn drieledig:

- Het in kaart brengen van de bestaande onderzoeken en de resultaten ervan, van de bestaande mvo-instrumenten en –initiatieven en van mvo-kenniscentra in België, Europa en op internationaal niveau.
- Het in kaart brengen van de belangrijkste hiaten op het gebied van kennis, instrumenten en verspreidingsmechanismen, en dit onder meer op basis van een stakeholderanalyse. Hierbij zal bijzonder aandacht worden geschonken aan de praktische toepassing van mvo in kleine en middelgrote ondernemingen.
- Het doen van voorstellen voor het uitschrijven van specifieke onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten op basis van de bovenstaande analyses.

In het kader van dit onderzoeksproject werd ook een stuurgroep opgericht, waarin naast Belgische experts ook de Europese Commissie (zowel DG Enterprise als DG Social Affairs) als experts uit internationaal georganiseerde stakeholdergroepen vertegenwoordigd is. De opstartvergadering ging door in november 2008. Het project heeft een duurtijd van negen maanden. De resultaten van de studie worden dus verwacht in het begin van de zomer 2009. Het onderzoeksproject wordt gefinancierd (budget van 52.000 €) door het Federaal Wetenschapsbeleid.

Actie 11: Samenwerking tussen overheden m.b.t. verspreiding van kennis.

In het kader van deze actie werden geen specifieke initiatieven ondernemen. De belangrijkste overheidsverantwoordelijken voor het regionale mvo-beleid worden evenwel steeds uitgenodigd voor de werkgroepvergaderingen. Vooral de Vlaamse vertegenwoordigers spelen hierbij een actieve rol. Een aantal gezamenlijke initiatieven vloeiden hier al uit voort, zoals het bezoek aan mvo-Nederland op initiatief van de Vlaamse administratie Werk en Sociale Economie, of de samenwerking rond de presentatie van de ervaringen aangaande lerende netwerken voor de High Levelworkgroup on CSR. De Vlaamse vertegenwoordiger in de werkgroep mvo gaf ook een presentatie van de bestaande overheidsinitiatieven in het Vlaamse gewest aangaande de mvo. Ook van het Brusselse hoofdstedelijke gewest is er een vertegenwoordiger in de werkgroep aanwezig, Het Waalse gewest heeft sinds kort een nieuwe vertegenwoordiger binnen de werkgroep.

Actie 12: Duurzaam pensioensparen.

Op het einde van vorige legislatuur werd binnen de federale overheid een interkabinettenwerkgroep (ikw) opgericht die een voorstel uitwerkte aangaande duurzaam pensioensparen.

Het voorstel was gebaseerd op het maken van een onderscheid tussen enerzijds mvi-pensioensparen, en anderzijds het gewone (niet-mvi-)pensioensparen. Zowel in het kader van de pensioenspaarfondsen als in het kader van de pensioenspaarverzekeringen zou daarbij een onderscheid gemaakt worden op basis van de mvi-criteria die worden gebruikt bij de herbelegging van de ingezamelde middelen en zou een transparantieplichting aangaande dit beleggingsbeleid en de mate waarin daarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten worden ingevoerd in het kader van de derde pensioenpijler. Het mvi-pensioensparen zou in het voorstel genieten van een verhoogde fiscale aftrek,

terwijl het gewone pensioensparen kon blijven beroep doen op de bestaande niet-verhoogde fiscale aftrek.

Een min of meer concreet voorstel van wetgevend kader werd uitgewerkt, maar er werd tegen het einde van de voorgaande legislatuur geen overeenstemming meer bereikt aangaande de te gebruiken criteria, de wijze van controle en de hoogte van de verhoogde fiscale aftrek. In de huidige legislatuur werden de werkzaamheden vooralsnog niet hervat.

Actie 13: Evaluatie en uitbreiding transparantiemaatregel.

Eind 2008 schreef de POD Duurzame Ontwikkeling een overheidsopdracht uit voor de uitvoering van de evaluatie van de bestaande transparantiemaatregel in het kader van de tweede pensioenpijler en deze voor de Instellingen voor Collectieve Beleggingen. De overheidsopdracht werd uiteindelijk toegewezen aan Ethibel Forum die de economisch meest voordelige offerte indiende.

De doelstelling van de onderzoeks- en evaluatieopdracht bestaat er enerzijds uit een analyse te maken van de naleving van bovenstaande transparantieplichtingen en dan meer specifiek met betrekking tot het al dan niet rekening houden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten bij het beheer van de middelen (beleggingsstrategie) en eventueel uitoefening van de rechten die hieraan verbonden zijn. En anderzijds om na te gaan wat het effect is geweest van de invoering van deze specifieke transparantieclausules aangaande het gebruik van sociale, ethische en leefmilieuaspecten, bij het beheer van de middelen. Hierbij staan volgende vragen centraal:

1. Werden wijzigingen aangebracht in het beheer van de middelen door de invoering van deze transparantieclausules?
2. Werden meer middelen georiënteerd naar meer maatschappelijk verantwoorde investeringen ten gevolge van deze transparantieclausules?
3. Welke zijn de redenen voor het eventuele niet-rekening houden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten,
4. Welke zijn de meest voorkomende sociale, ethische en leefmilieuaspecten waarmee rekening wordt gehouden?
5. Hoe worden deze aspecten geïntegreerd in het beheer?
6. hoe staan de beheerders t.o.v. zulke transparantieclausules aangaande gebruik van sociale, ethische en milieuaspecten,
7. welke zijn de voornaamste problemen bij het gebruik van sociale, ethische en milieuaspecten in het beheer van de middelen?

De opdracht heeft een duurtijd van 210 kalenderdagen, waarbij als eindresultaat een Rapport zal worden afleveren waarin de methode van aanpak, de kwalitatieve- en kwantitatieve beoordeling van de verzamelde gegevens en de evaluatie van het resultaat van de invoering van deze clausules, wordt in opgenomen. Ook werd gevraagd om aanbevelingen naar het beleid toe te doen betreffende deze clausules en de eventuele uitbreiding ervan naar de gehele financiële sector. De resultaten worden verwacht in de zomer 2009. Het totale budget van de onderzoeksopdracht bedraagt 30.000 €, excl. Btw.

4. CONCLUSIE

Bovenstaande stand van zaken van uitvoering geeft aan dat een deel van de acties uitvoering kennen. Een aantal andere acties, meestal diegene die ook politiek en budgettair gevoeliger zijn, kennen vooralsnog geen concrete invulling. Wel werden voor de meeste acties voorstellen gelanceerd, maar werden deze niet altijd gefinaliseerd in de vorige legislatuur en werd de discussie ook niet verder gezet in de huidige legislatuur. Het zou ook belangrijk zijn dat er duidelijkheid komt aangaande de politieke wil om een aantal van de acties uit het actieplan mvo verder uit te werken en uit te voeren.

Tenslotte is het ook nog wachten op de resultaten van een aantal onderzoeks- en evaluatie opdrachten die momenteel gaande zijn en die pas tegen de zomer 2009 hun resultaten zullen uitbrengen.

Dat MVO ook op internationaal vlak belangrijker wordt is te merken aan de diverse initiatieven die in deze internationale instellingen genomen worden. De OESO neemt hier een belangrijke plaats in dit debat, wat ook onmiddellijk terug te vinden is in het Belgisch beleid. Daarnaast is er binnen de EU ook een actieve politiek om de diverse aspecten o.m. milieu en sociale aspecten te integreren in hun economische beleid. Deze evolutie versterkt het MVO beleid in ons land.

Naast de gedeeltelijke uitvoering van de acties is het echter ook belangrijk op te merken dat mvo niet enkel een federale materie is, maar dat ook de verschillende regionale overheden initiatieven ontwikkelen. Het zou nuttig zijn om deze, o.a. in het kader van het up to date houden van het ‘compendium on national public policies on CSR in the European Union’ samen te brengen in een gemeenschappelijk overzichtsdocument.

Tenslotte is het ook belangrijk op te merken dat ook bij de stakeholders diverse belangrijke en interessante initiatieven het licht zien. De resultaten van het mvo-onderzoek (uitvoering van actie 10) kan hier een beter zicht geven.

Het samenbrengen van al die diverse initiatieven (op federaal, regionaal en bij de stakeholders) kan een grondig inzicht leveren in de echte mvo-dynamiek in België, en kan ook de basis vormen van een meer diepgaande evaluatie van het (federale) mvo-beleid in het algemeen en het actieplan mvo in het bijzonder.